

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів України щодо удосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності» реєстраційний № 3260-1 від 25.03.2020), внесений народним депутатом України Палицею І. П.

2. Завдання законопроекту

Законопроект 3260-1 від 25.03.2020 є альтернативним проектом до проекту за реєстр. № 3260 від 24.03.2020, внесеного Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради України. Ці проекти мають своєю метою підвищення якості та ефективності виконання Національним банком України своїх функцій у сфері банківського регулювання та нагляду, забезпечення сприятливих умов для ефективного виконання законодавчо закріплених повноважень Національного банку, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України при прийнятті ними рішень щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку.

Слід зазначити, що законодавством України не передбачено механізму відновлення діяльності банку, щодо якого прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та його ліквідацію. З огляду на це, невизначеним залишається правовий статус банків, рішення про виведення з ринку/ліквідацію яких були скасовані. Це створює сприятливі умови для виведення активів з таких банків їх недобросовісними власниками, а отже – загрожує правам та законним інтересам вкладників та інших кредиторів банків.

Саме з метою врегулювання зазначеного питання Урядом у тісній співпраці із Світовим банком, Міжнародним валютним фондом розроблено проект за реєстр. № 3260, який враховує міжнародний досвід для встановлення рівноваги між приватними інтересами власників банків та суспільними інтересами. У разі скасування рішення щодо виведення неплатоспроможного банку з ринку становище такого банку, яке існувало до прийняття рішення компетентним органом, не повинно відновлюватись, а засоби правового захисту мають обмежуватись компенсацією в разі, якщо власники банку зазнали шкоди (як це передбачено законодавством США, Великої Британії, Молдови, Литви).

Водночас альтернативний проект за реєстр. № 3260-1 містить зміни, які на думку розробника усувають суперечності та порушення ключових конституційних принципів правової системи України і спрямовані на захист інтересів вкладників та інших кредиторів банку, а також прав власності акціонерів (учасників) банку, в тому числі, щодо яких в судовому порядку скасовано рішення Національного банку про віднесення банку до категорії неплатоспроможних та/або відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку.

Сертифікат 41CDBE77B/ADD/3104000000E0080000C3140000

Підписувач Гелетій Юрій Ігорович

Дійсний з 23.10.2018 13:01:00 по 23.10.2020 13:01:00

14010-01-3/12019 від 24.04.2020

Прикінцевими та перехідними положеннями проекту за реєстр. № 3260-1, зокрема, передбачається, що:

справи у судах, провадження у яких розпочато до набрання чинності цим Законом, розглядаються за правилами, які діяли до набрання чинності цим Законом, – до ухвалення у відповідних справах остаточних судових рішень, які не підлягають оскарженню та/або перегляду;

виконання остаточних рішень судів, які набрали законної сили до набрання чинності цим Законом, здійснюється за правилами, які діяли до набрання чинності цим Законом;

цей Закон не застосовується до процедур віднесення банку до категорії неплатоспроможних щодо банків та акціонерів (учасників) відповідних банків, якщо таке віднесення банку до категорії неплатоспроможних було оскаржене за правилами, які діяли до набрання чинності цим Законом, та за наслідками такого оскарження визнано незаконним відповідним рішенням суду, що набрало законної сили;

дія цього Закону не поширюється на банки, більше 75 відсотків статутного капіталу якого належать державі на момент набрання чинності цим Законом.

Вищезазначене повністю нівелює ідеологію підходів, що закладалась в проекті за реєстр. № 3260, оскільки на сьогодні на законодавчому рівні не визначено шляхів та механізмів повернення неплатоспроможного банку в початкове становище на підставі рішень суду та відповідного відшкодування понесених державою збитків.

Також проектом за реєстр. № 3260-1 не враховано норм проекту за реєстр. № 3260, якими пропонується внести зміни до статті 79 1 Закону України «Про банки і банківську діяльність» щодо визначення порядку відшкодування шкоди, завданої учаснику банку внаслідок протиправного (незаконного) віднесення банку до категорії неплатоспроможних, відкликання у банку банківської ліцензії та ліквідації банку, зокрема в частині оцінки вартості акцій, відповідно до якої визначаються реальні збитки на день винесення рішення Національного банку України про віднесення банку до категорії неплатоспроможних/відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку (далі – день врегулювання).

Так, проектом за реєстр. № 3260 передбачається, що оцінка вартості акцій повинна базуватись на певних припущеннях, пов'язаних із врахуванням фінансової підтримки (ліквідності, поповнення капіталу, гарантій тощо) наданої банку державою до дати врегулювання з метою уникнення безпідставного збагачення учасників банку.

Таким чином, при визначенні шкоди, завданої учаснику банку внаслідок протиправного (незаконного) віднесення банку до категорії неплатоспроможних, відкликання у банку банківської ліцензії та ліквідації банку, не будуть застосовуватися припущення щодо врахування наданої банку державою фінансової підтримки (ліквідності, поповнення капіталу, гарантій тощо), і

відповідно державою можуть бути понесені втрати у результаті запровадження запропонованих проектом за реєстр. № 3260-1 положень.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту не має прямого впливу на показники бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Відповідно до пояснювальної записки реалізація законопроекту не потребує додаткових фінансових витрат із Державного бюджету України.

Разом з тим проектом не врегульовано питання способу, механізму та наслідків реалізації судових рішень щодо скасування рішень стосовно виведення неплатоспроможного банку з ринку, зокрема щодо компенсації втрат держави на виплату гарантованої суми вкладникам неплатоспроможних банків.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроекту не вплине на виконання закону про Державний бюджет України у поточному бюджетному періоді.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект не належить до актів законодавства, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект не підтримується у запропонованій редакції.

**Заступник Міністра фінансів України
з питань європейської інтеграції**

Юрій ГЕЛЕТІЙ